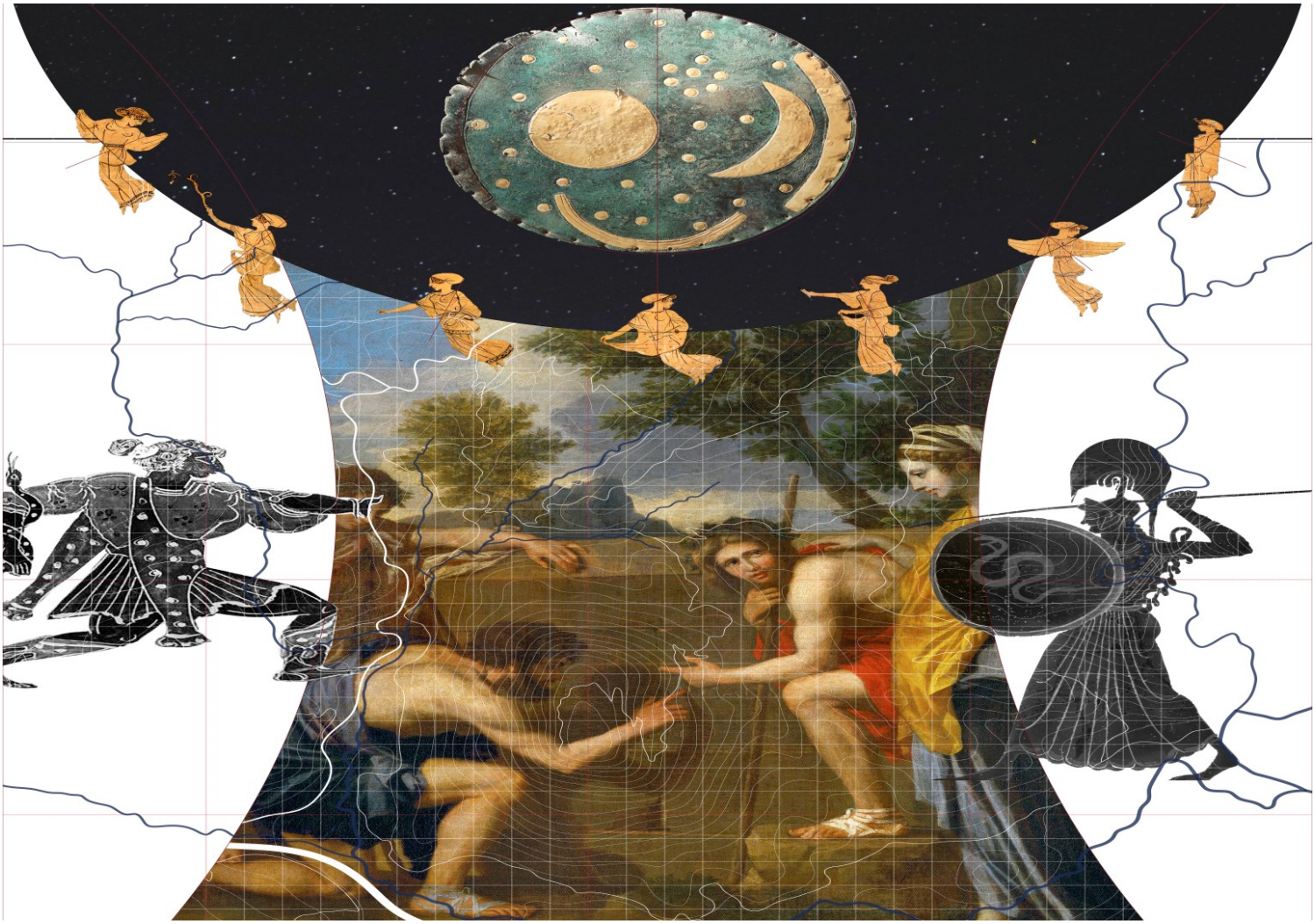
Archetype

Πλειάδων Πεδίο - Επεμβάσεις στο Αρχαιολογικό Τοπίο της Βελεμίνας

Γιώργος Ρέτσος, Σταύρος Τζώρτζος - 01/01/1970

Διπλωματική Εργασία

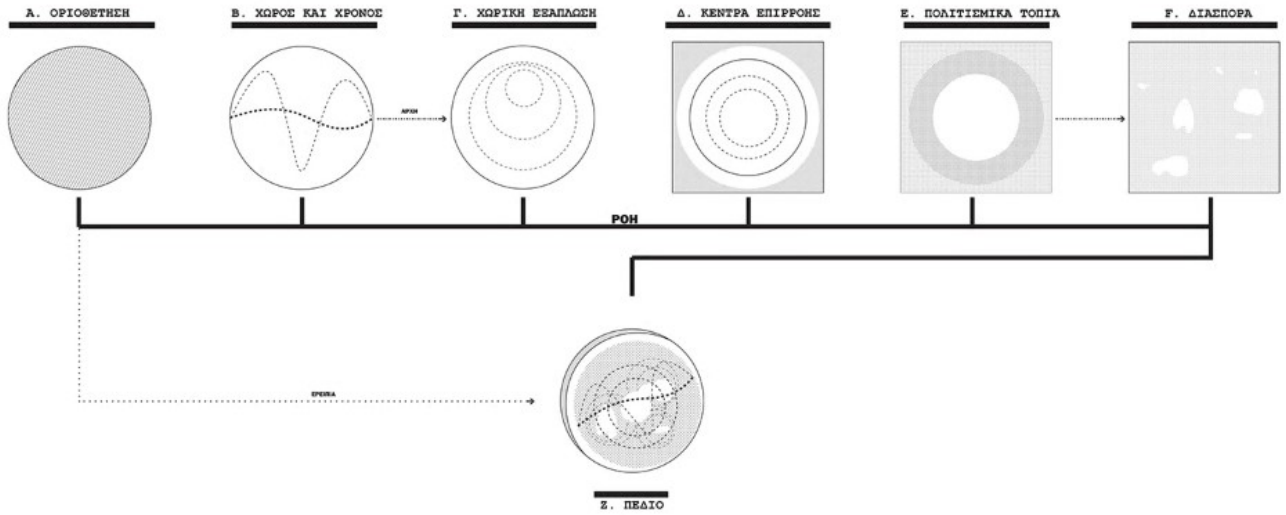
Φοιτητές: Ρέτσος Γιώργος, Τζώρτζος Σταύρος
Επιβλέποντες: Βοζάνη Αριάδνη, Σταυρακάκης Μανώλης
Ημερομηνία παρουσίασης: Ιούλιος 2024
Σχολή: Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο

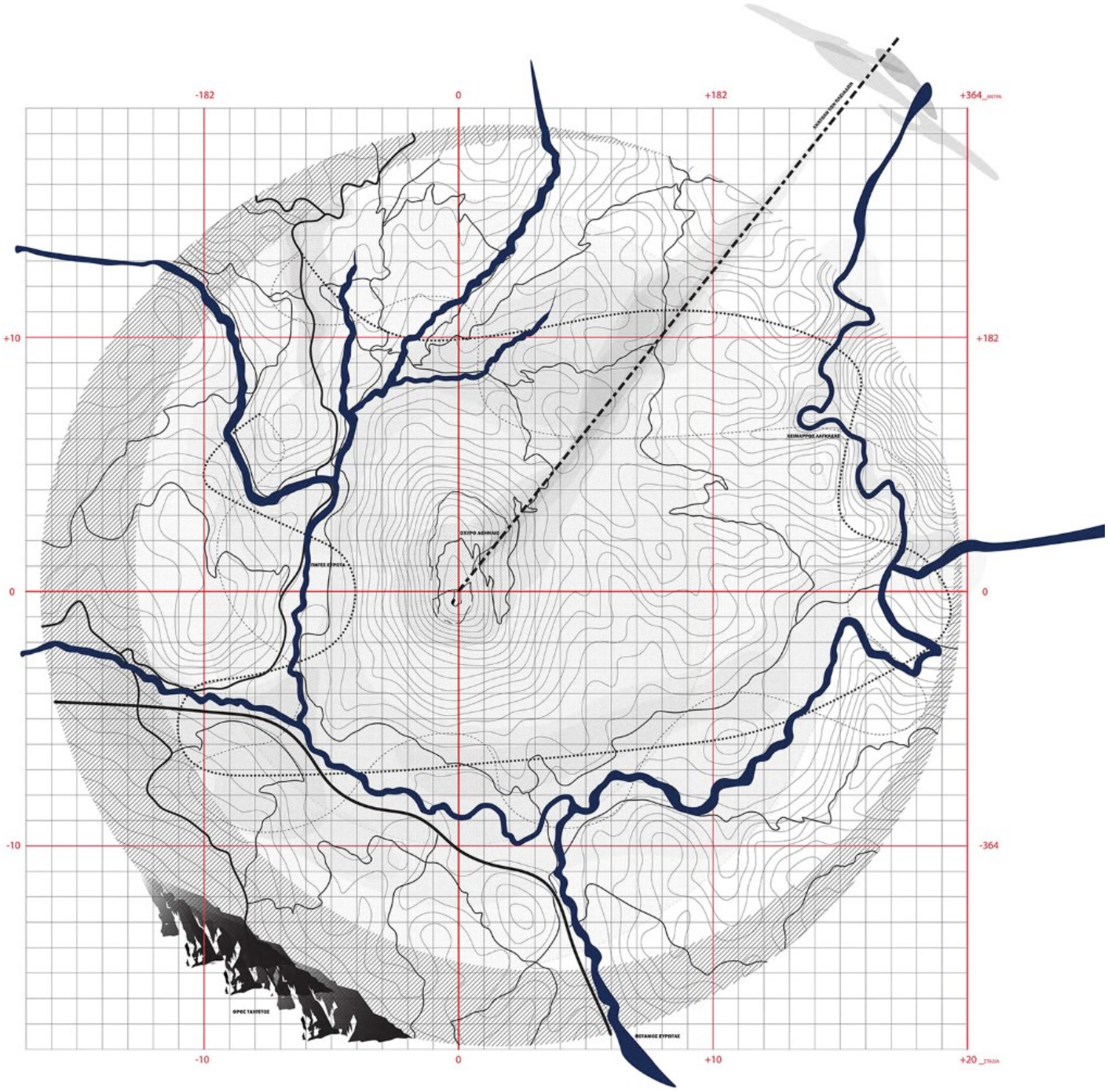
Η παρούσα διπλωματική εργασία αφορά τη μελέτη του ευρύτερου αρχαιολογικού, ιστορικού και μυθολογικού τοπίου της Βελεμίνας στη Νότια Μεγαλόπολη, κοντά στο χωριό Σκορτσινό. Πρόκειται για ένα σύνολο αρχαιολογικών διαδρομών, οι οποίες συμβάλλουν σε μια κύρια ενοποιητική διαδρομή, αποτελούμενη από

σημειακές παρεμβάσεις δυο πολύτοπων και τεσσάρων σημειακών τοπικών παρεμβάσεων.

Η αφήγηση εξελίσσεται στο παρθένο αρκαδικό τοπίο, με τον ρόλο των οδηγών του περιηγητή να έχουν οι Πλειάδες, νύμφες της Αρκαδίας. Η παρουσία των νυμφών σε ένα τοπίο ροής, στολισμένο από τα ύδατα του ποταμού Ευρώτα, αναδεικνύει τον βουκολικό παράδεισο, έναν χαρακτηρισμό που αποδίδεται στην Αρκαδία από τα αρχαία χρόνια, δηλώνοντας τη σύνδεση του χθόνιου και του θείου στοιχείου.

Σκοπό αυτής της διπλωματικής εργασίας αποτελεί η αφήγηση της ιστορίας του τοπίου με βάση μυθολογικές και εννοιολογικές παραδοχές, με στόχο την αναζήτηση της θέωσης με αναφορά τους πιο αφηρημένους όρους του τοπίου. Η αφήγηση αυτή προκύπτει, πέρα από τα μυθολογικά και εννοιολογικά στοιχεία, με αναφορά σε πόλους επιρροής όπως το όρος Αθήναιον, το όρος Ταΰγετος και τον αστερισμό των Πλειάδων.

Α. ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ
Β. ΧΩΡΟΣ ΚΑΙ ΧΡΟΝΟΣ
Γ. ΧΩΡΙΚΗ ΕΞΑΠΛΩΣΗ
Δ. ΚΕΝΤΡΑ ΕΠΙΡΡΟΗΣ
Ε. ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΑ ΤΟΠΙΑ
F. ΔΙΑΣΠΟΡΑ
ΑΡΧΗ
ΡΟΗ
ΕΡΕΥΝΑ
Ζ. ΠΕΔΙΟ

-182
0
+182
+364
+10
+182
0
0
-10
-364
-10
0
+10
+20
ΟΡΕΙΝΟΣ ΟΓΚΟΛΙΑΣΜΟΣ
ΧΕΙΜΑΡΡΟΕΣ ΛΑΓΚΑΔΕΣ
ΣΕΙΡΑ ΛΟΦΟΙ
ΠΗΓΕΣ ΕΥΡΩΤΑ
ΟΡΟΣ ΤΑΥΓΕΤΟΣ
ΒΟΤΑΝΟΣ ΕΥΡΩΤΑΣ

Με τις Πλειάδες ως οδηγούς, ο περιηγητής καλείται να ξεκινήσει την αναζήτησή του μέσα στην αφήγηση του τοπίου. Συγκεκριμένα, η πρόταση βασίζεται στη δημιουργία μιας αρχιτεκτονικής αφήγησης, μέσω μιας διαδρομής που συνδυάζει τέσσερα περιπατητικά μονοπάτια και εμπεριέχει έξι αρχιτεκτονικές επεμβάσεις κατά σημεία, σε στρατηγική θέση, τα οποία συνολικά δηλώνουν την αρχιτεκτονική και ιστορική ροή στην περιοχή ενδιαφέροντος.

Στην κεντρική διαδρομή συμβολής των μονοπατιών, εντοπίζονται οι έξι αρχιτεκτονικές επεμβάσεις. Δύο πολύτοπα και τέσσερα τοπία βρίσκονται τοποθετημένα σε γραμμική πορεία, με διαφορετικές κλίμακες και συνθετική τυπολογία, με σκοπό τη βέλτιστη αφομοίωση και ένταξη στο τοπίο.

Τα σημεία αυτά είναι:

1. Η Πτώσις

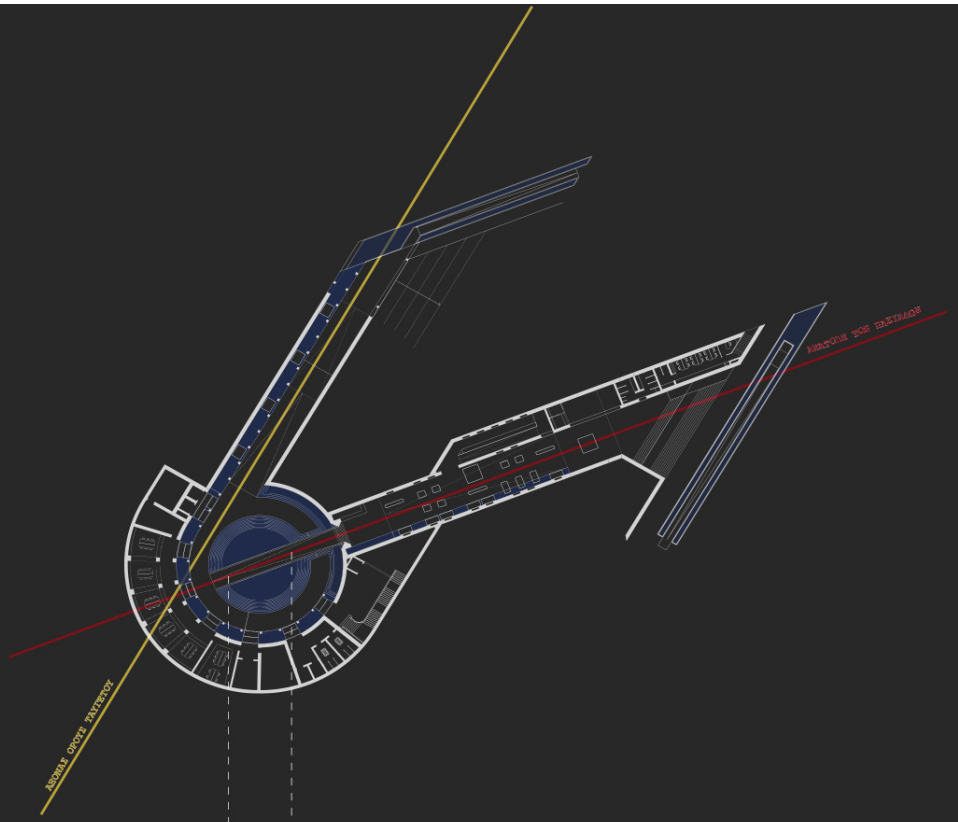
2. Το Άστυ

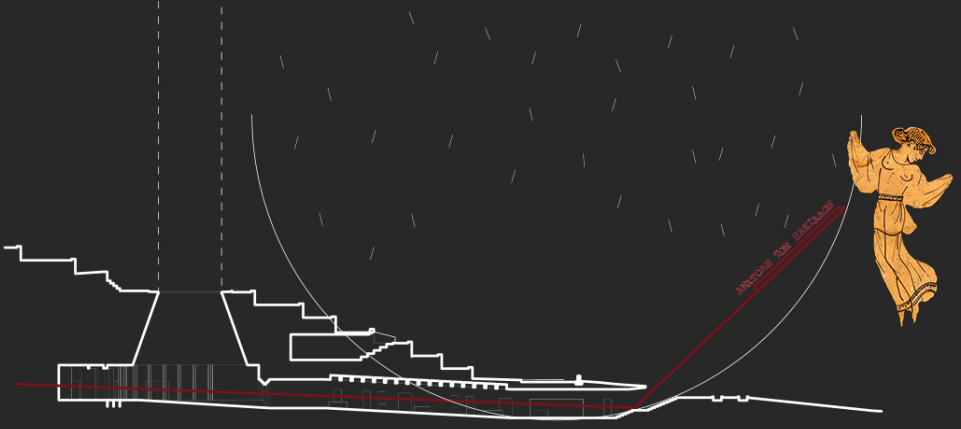
3. Η Γη

4. Η Κάθαρσις

5. Η Μνήμη

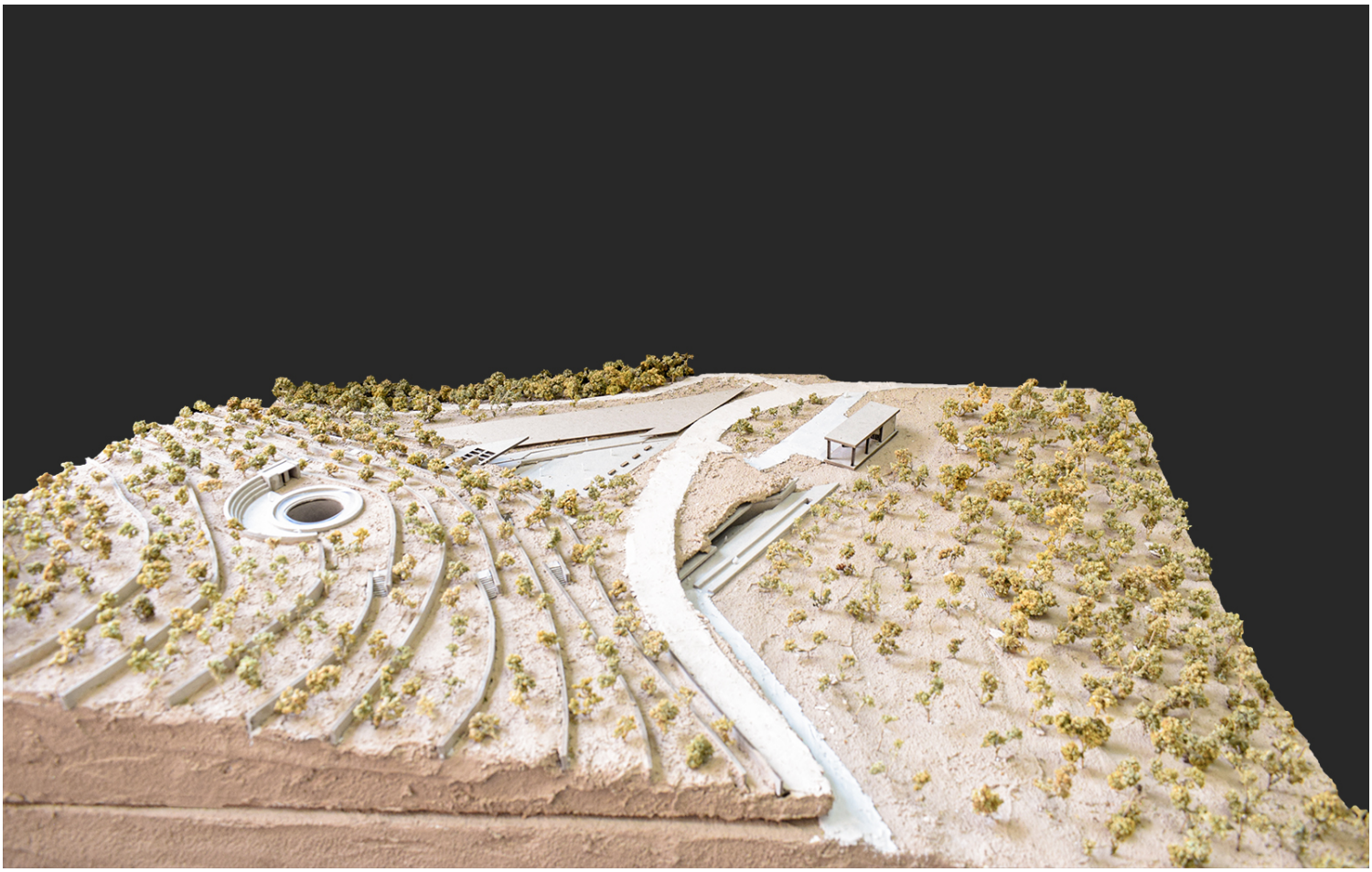
6. Το Ύδωρ

ΑΞΟΝΑΣ ΟΡΟΦΗ ΠΑΝΘΕΟΝ
ΑΞΟΝΑΣ ΤΟΥ ΕΛΕΥΘΑΡΟΥ

ΑΞΟΝΑΣ ΤΟΥ ΕΛΕΥΘΑΡΟΥ

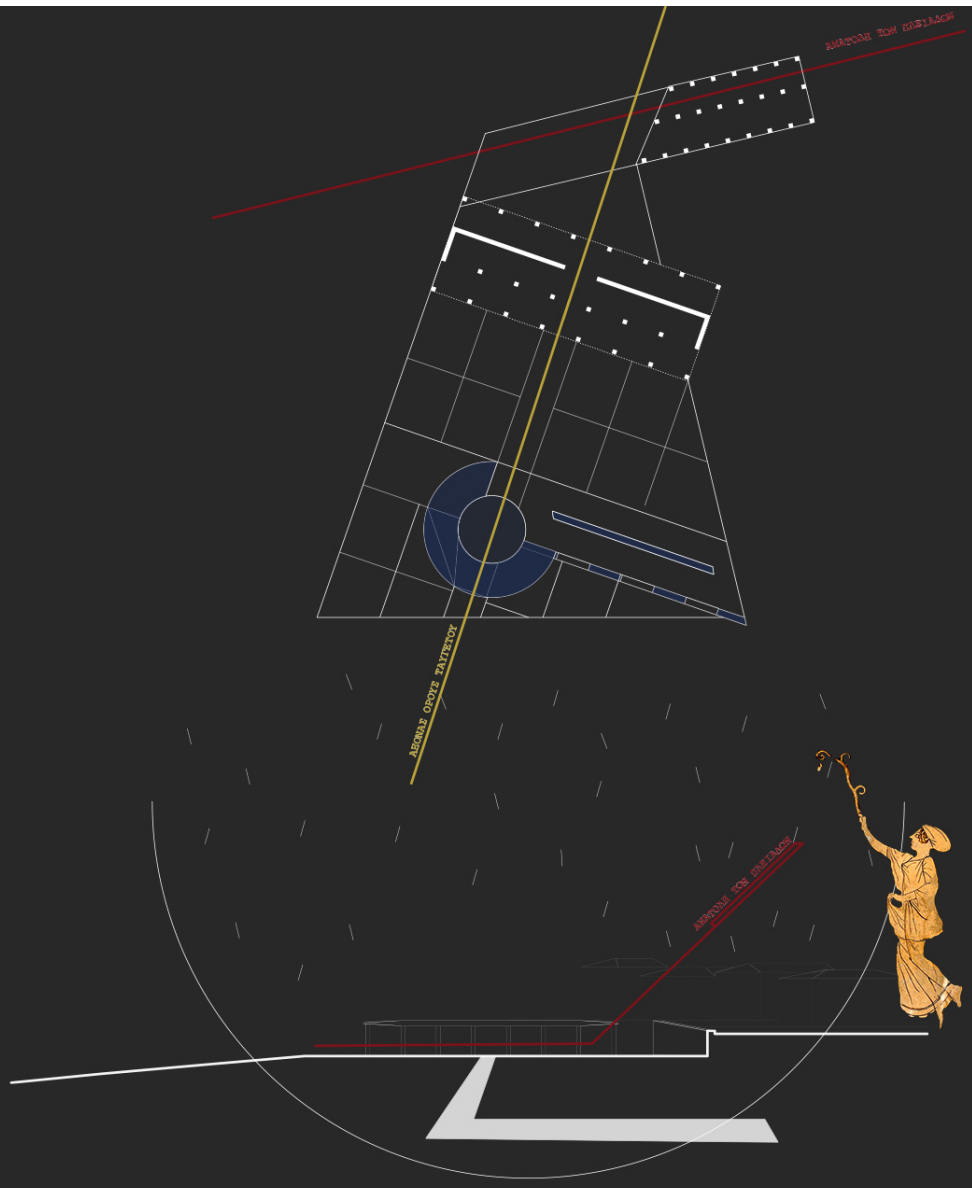

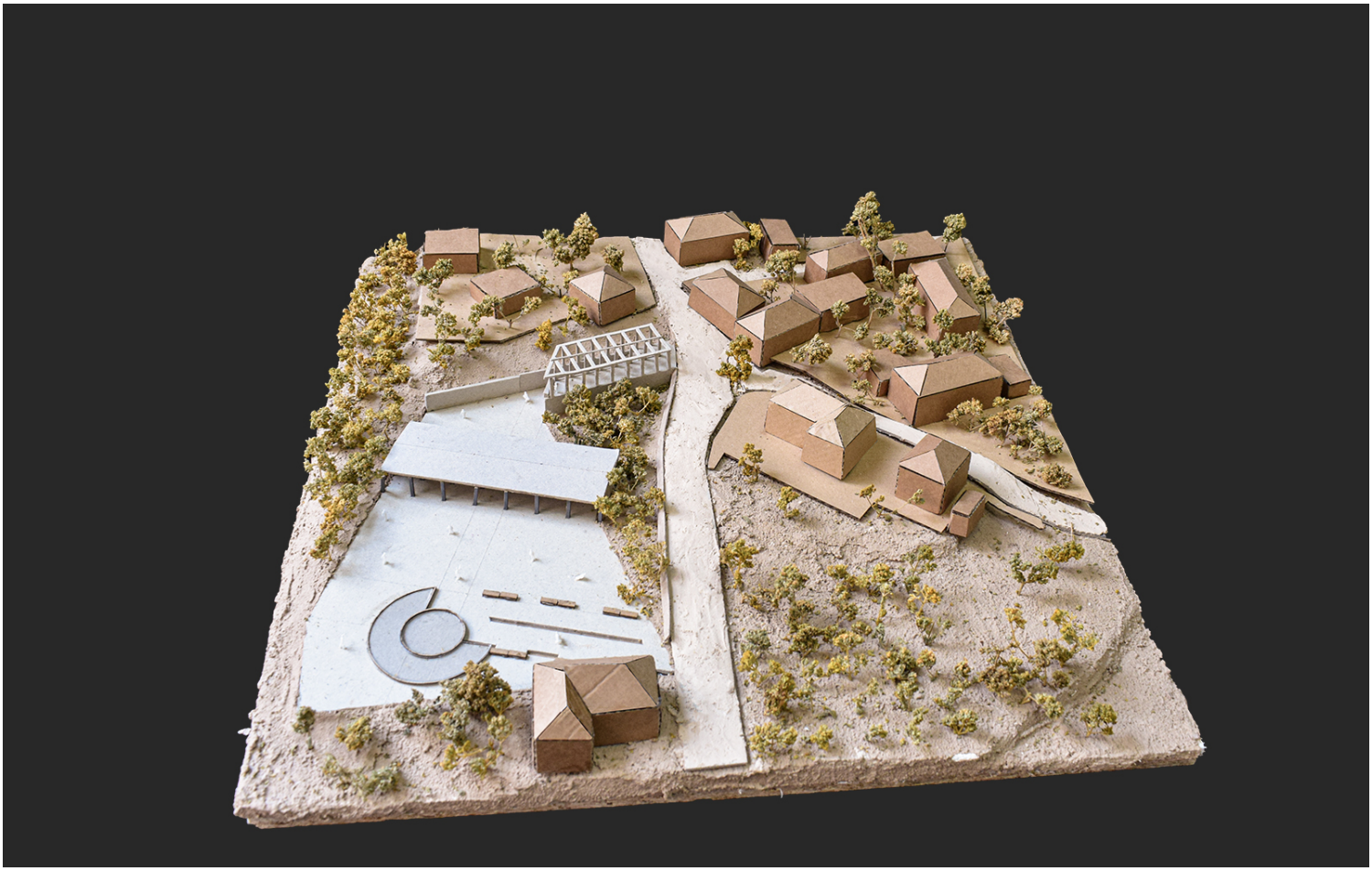

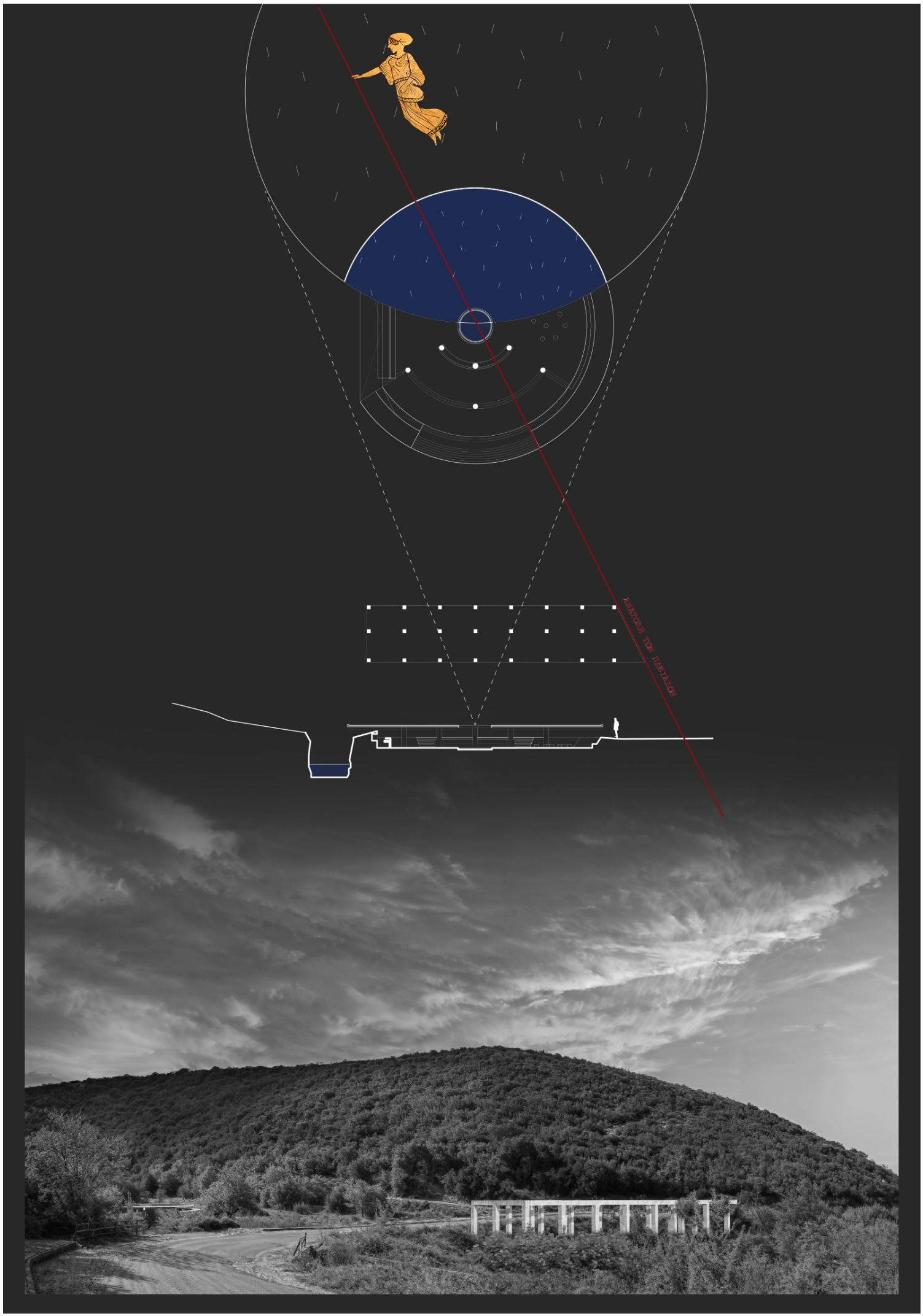
Οι επεμβάσεις είναι δομημένες κατά σειρά από την πιο έντονη ανθρωπογενή παρέμβαση έως τη λιγότερο, όπου πλέον η φύση κυριαρχεί. Προχωρώντας διαδοχικά μέσα σε αυτές, ενώ το υψόμετρο του αναγλύφου μειώνεται, δημιουργείται η τάση για ανύψωση λόγω των θεάσεων που βρίσκονται σε κάθε στάση όσο

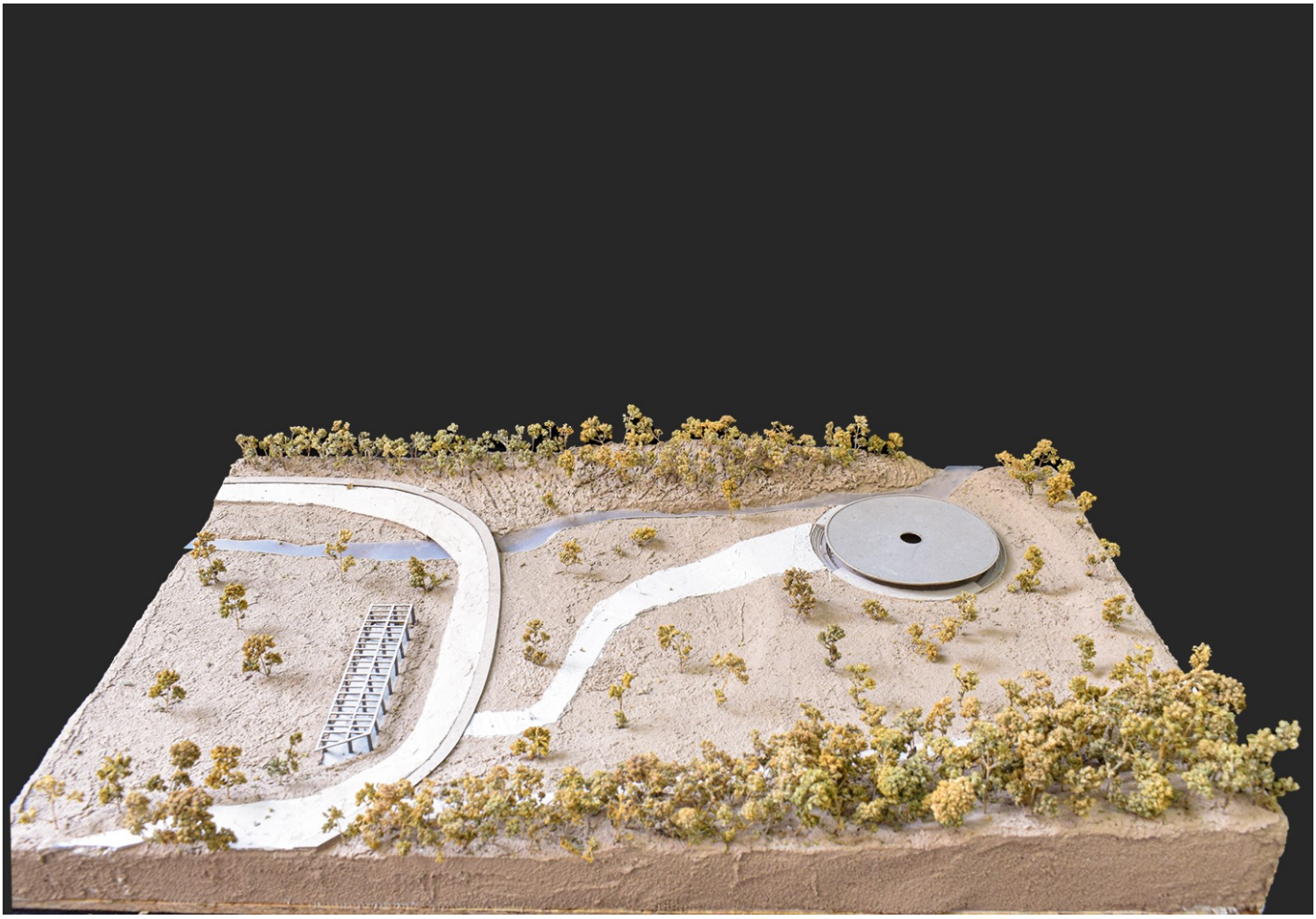
πλησιάζει ο περιηγητής στο όρος Ταΰγετο. Σε όλη τη διάρκεια της διαδρομής, η πορεία δίνεται από το υγρό στοιχείο καθώς η διαδρομή περιβάλλεται από πλούσια χλωρίδα.

ΑΞΟΝΑΣ ΤΟΥ ΗΛΙΟΚΑΙΡΟΥ
ΑΞΟΝΑΣ ΟΡΟΦΗ ΤΑΥΕΤΟΥ
ΑΞΟΝΑΣ ΤΟΥ ΧΕΙΜΩΝΑ

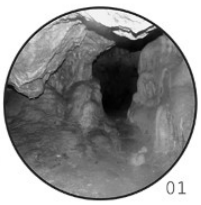

ΑΝΑΤΟΛΗ ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ

Οι γεωμετρικές και σχεδιαστικές επιλογές των σημειακών επεμβάσεων χαρακτηρίζονται από τη χάραξη δύο κύριων αξόνων. Ο πρώτος είναι αυτός του Ταϋγέτου, του οποίου η διεύθυνση στοχεύει προς το σημείο του Πενταδάκτυλου, ενώ ο δεύτερος είναι αυτός των Πλειάδων, του οποίου η διεύθυνση στοχεύει προς τη θέση της ανατολής του αστερισμού των Πλειάδων κατά τις αρχές του μήνα Μαΐου, του μηνός της Μαίας.

ΝΕΟΛΙΘΙΚΗ ΕΠΟΧΗ
7000-3200 Π.Χ.

01

02

ΑΡΧΑΪΚΗ-ΕΛΛΗΝΙΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ
800-323 Π.Χ.

03

04

ΡΩΜΑΪΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ
146 Π.Χ.-330 Μ.Χ.

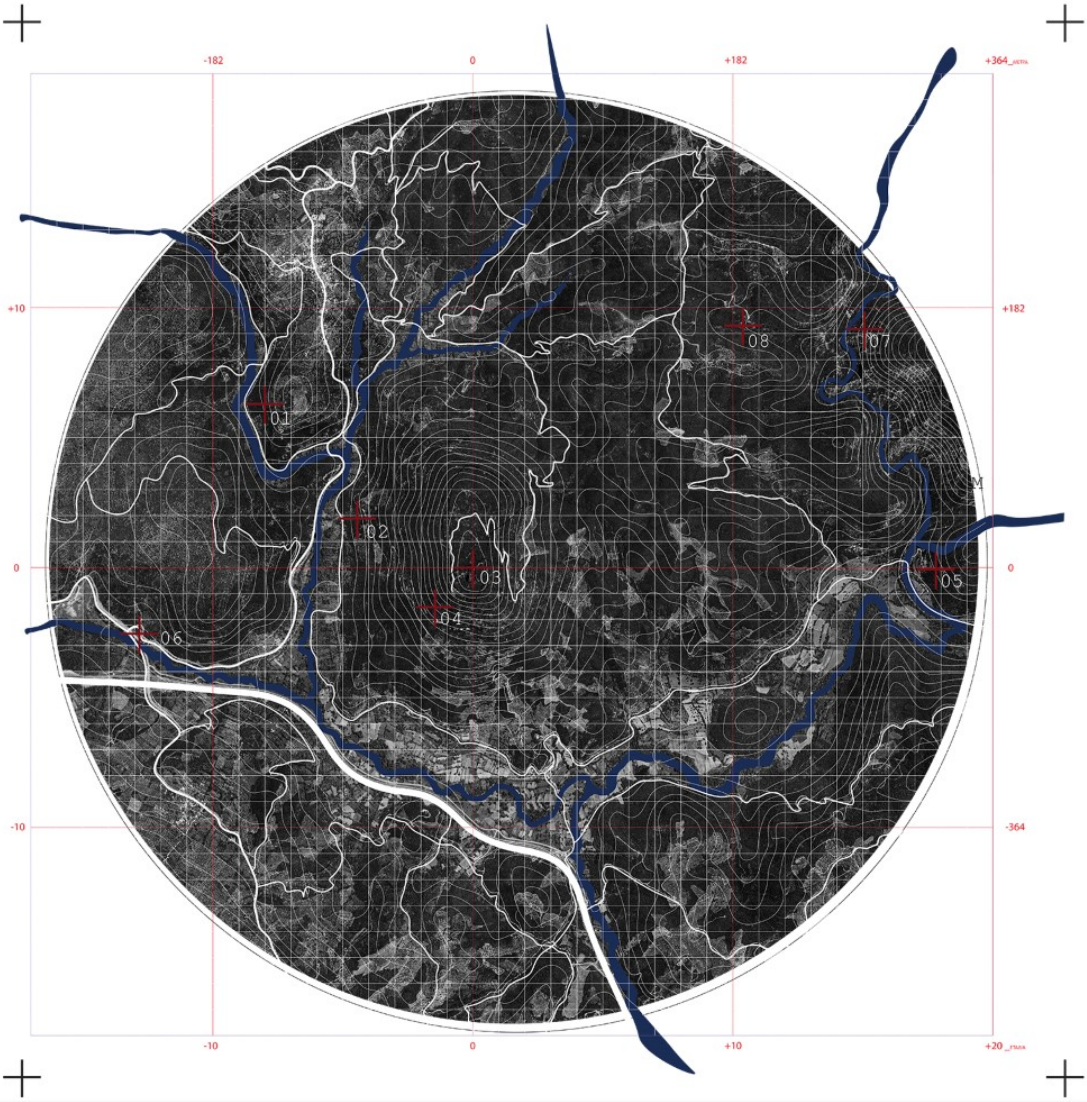

05

06

ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ
330-1453 Μ.Χ.

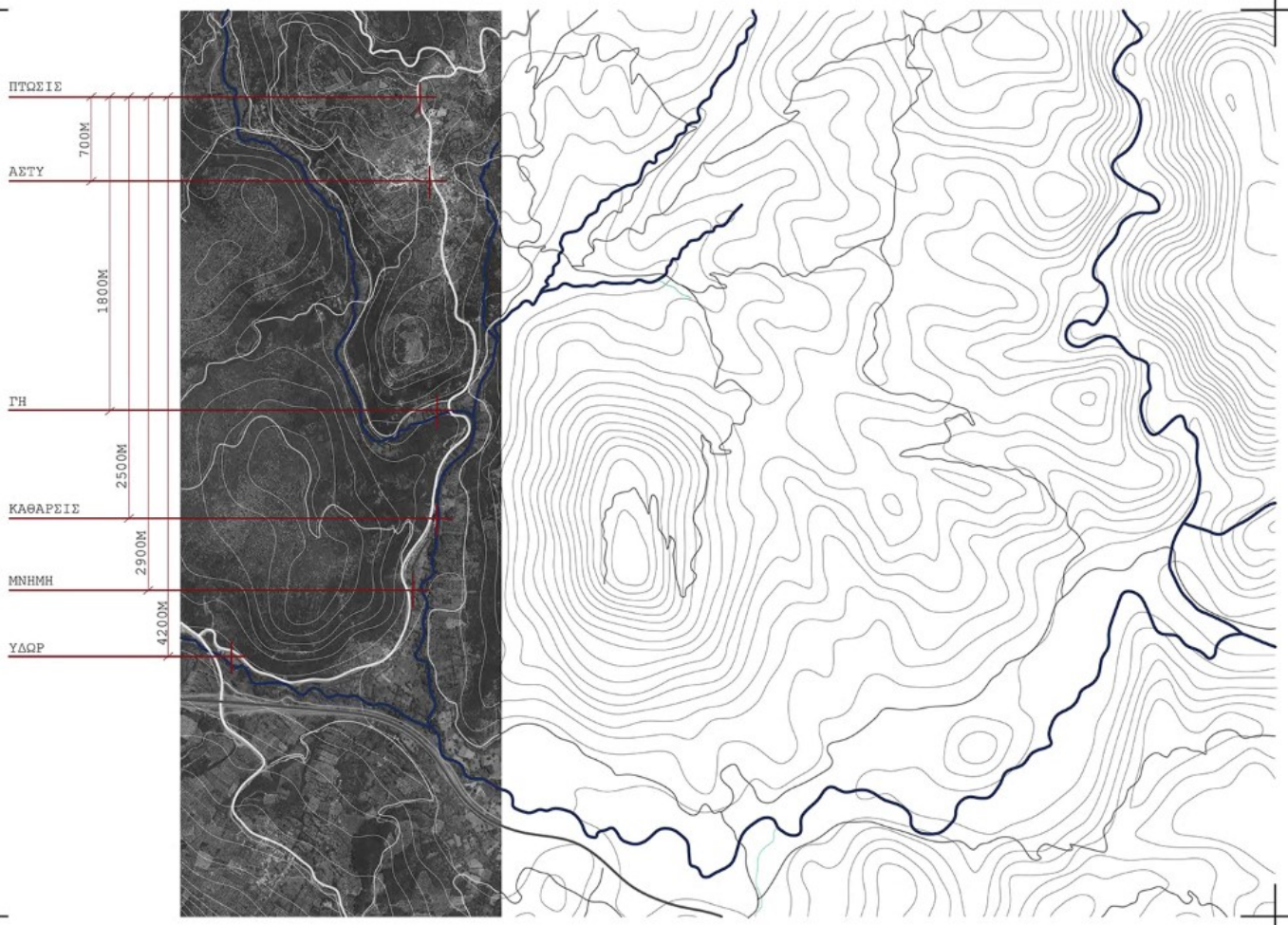

07

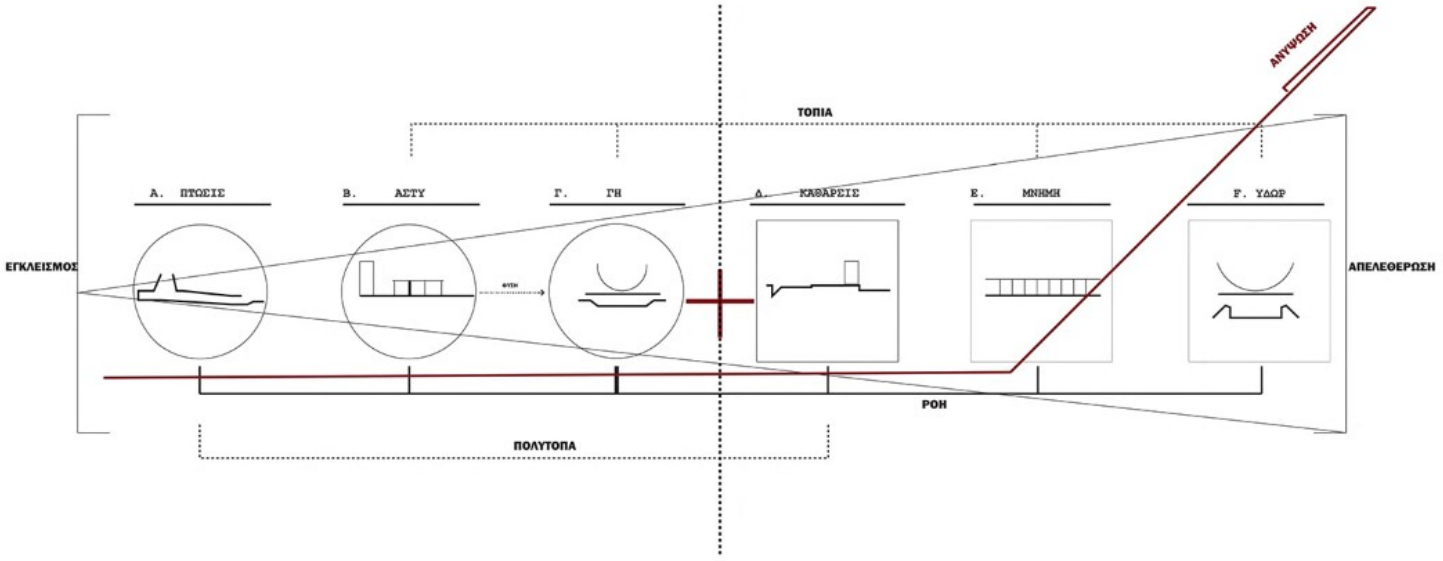

08

Εν κατακλείδι, η εργασία αυτή αποτελεί μια αφήγηση κατά την οποία, όπως οι Πλειάδες προμηνύουν την αρχή του Θέρους, έτσι αποκαλύπτεται ένας χώρος χαμένος στον χρόνο, μια ιστορία αόρατη, η οποία, παρά τη χαμένη της αφήγηση, συνεχίζει να εξελίσσεται εδώ και χιλιάδες χρόνια και θα λήξει όταν οι Πλειάδες δύσουν, προμηνύοντας τον χειμώνα.

Οι Πλειάδες οδηγούν τον περιηγητή σε μια ιστορία χαμένη στον χώρο και στον χρόνο, αποκαλύπτοντάς του μια τελετή μύησης, ξεκινώντας από την Πτώση και καταλήγοντας στον χώρο της αέναης ροής.

ΠΤΩΣΕΙΣ
700Μ
ΑΣΤΥ
1800Μ
ΓΗ
2500Μ
ΚΑΘΑΡΣΕΙΣ
2900Μ
ΜΝΗΜΗ
4200Μ
ΥΔΩΡ

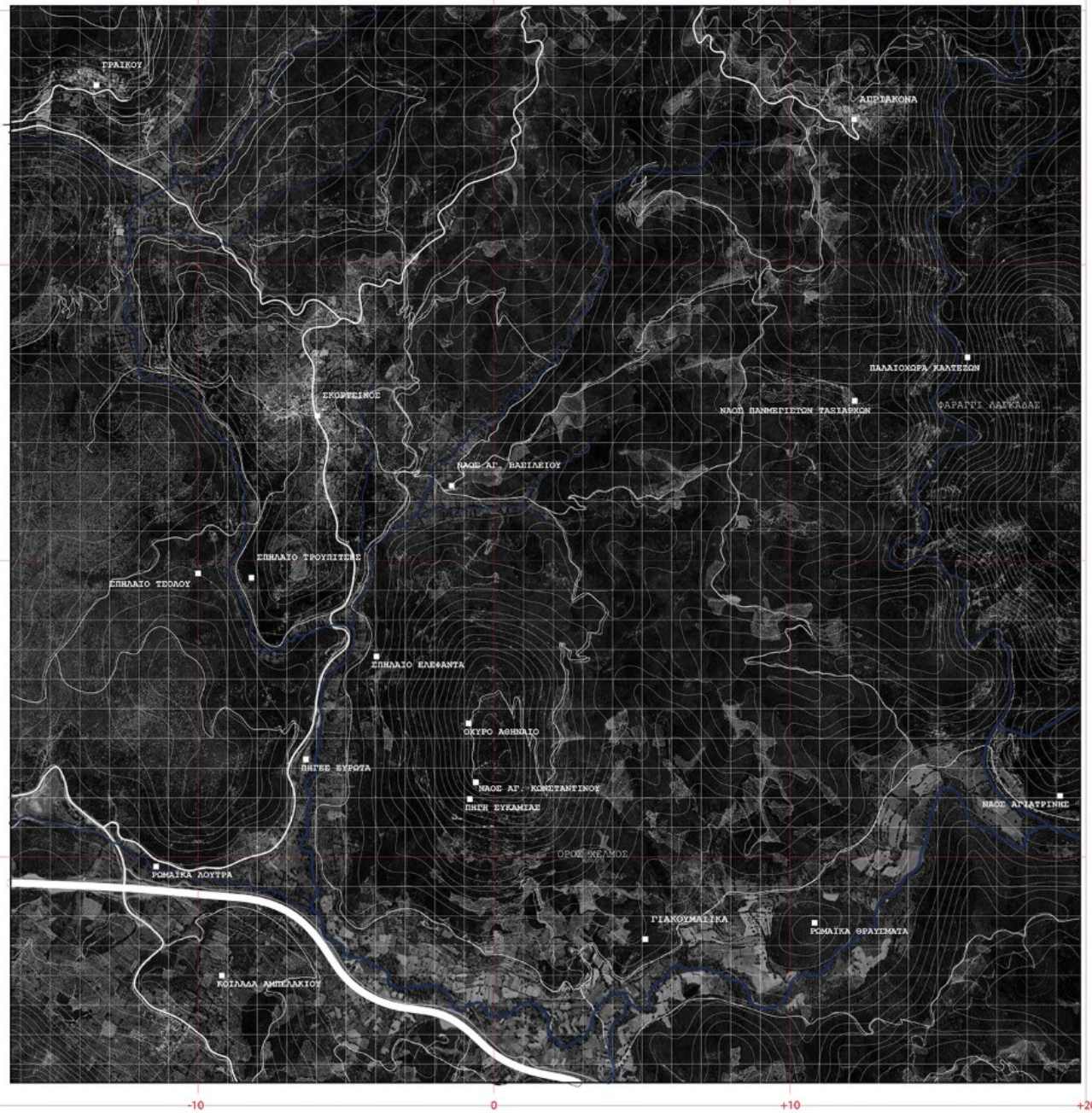

ΑΝΥΨΩΣΗ
ΤΟΠΙΑ
Α. ΠΤΩΣΕΙΣ
Β. ΑΣΤΥ
Γ. ΓΗ
Δ. ΚΑΘΑΡΣΕΙΣ
Ε. ΜΝΗΜΗ
F. ΥΔΩΡ
ΕΓΚΛΕΙΣΜΟΣ
ΑΠΕΛΕΘΕΡΩΣΗ
ΡΟΗ
ΠΟΛΥΤΟΠΑ

Project Title: PLEIADES GROUND – Cutting Through the Archaeological Landscape of Velemina
Project Type: Diploma Thesis project
Students: Retsos Giorgos and Tzortzos Stavros
Supervisors: Vozani Ariadni and Stavrakakis Manolis
Date: July 2024
University Dep. Of Architectural Engineering, National Technical University of Athens

This diploma thesis project concerns the study of the wider archaeological, historical and mythological landscape of Velemina. It is a set of archaeological routes that contribute to a main unifying route consisting of point interventions of two polytopa and four topia interventions.

The narrative unfolds in the pristine Arcadian landscape with the role of the guides of the traveller being played by the Pleiades, nymphs of Arcadia. The presence of the nymphs in a landscape of flow, adorned by the waters of the river Eurotas, highlights the bucolic paradise, a characterization attributed to Arcadia since ancient times, indicating the connection between the chthonic and divine elements.

The aim of this thesis is to narrate the history of the landscape based on mythological and conceptual assumptions, aiming to search for theosis with reference to the more abstract terms of the landscape. This narrative emerges, beyond the mythological and conceptual elements, with reference to poles of influence such as Mount Athenaeon, Mount Taygetos and the Pleiades constellation.

ΣΠΗΛΑΙΟ ΤΡΟΥΠΙΤΣΕΣ

ΠΗΓΕΣ ΕΥΡΩΤΑ

ΟΧΥΡΟ ΑΘΗΝΑΙΟ

ΦΑΡΑΓΓΙ ΛΑΓΚΑΔΑΣ

ΣΠΗΛΑΙΟ ΤΣΟΛΟΥ

ΡΩΜΑΪΚΑ ΛΟΥΤΡΑ

ΝΑΟΣ ΑΓΙΑΤΡΙΝΗΣ

ΠΑΛΑΙΟΧΩΡΑ ΚΑΛΤΕΖΩΝ

ΣΠΗΛΑΙΟ ΕΛΕΦΑΝΤΑ

ΡΩΜΑΪΚΑ ΘΡΑΥΣΜΑΤΑ

ΝΑΟΣ ΠΑΝΜΕΓΙΣΤΩΝ ΤΑΞΙΑΡΧΩΝ

ΤΑΫΓΕΤΟΣ

Exploring by the Pleiades as guides, the traveller is challenged to begin his quest through the narrative of the landscape. Specifically, the proposal is based on the creation of an architectural narrative through a route that combines four walking paths and contains six architectural interventions, point by point, in a strategic location, which together indicate the architectural and historical flow in the area.

Six architectural interventions are identified on the central pathway where the routes meet. Two polytopes and four topia are located along the route in a linear path, with different scales and compositional typology, to achieve optimal assimilation and integration into the landscape.

These points are:

1. Η Πτώσις

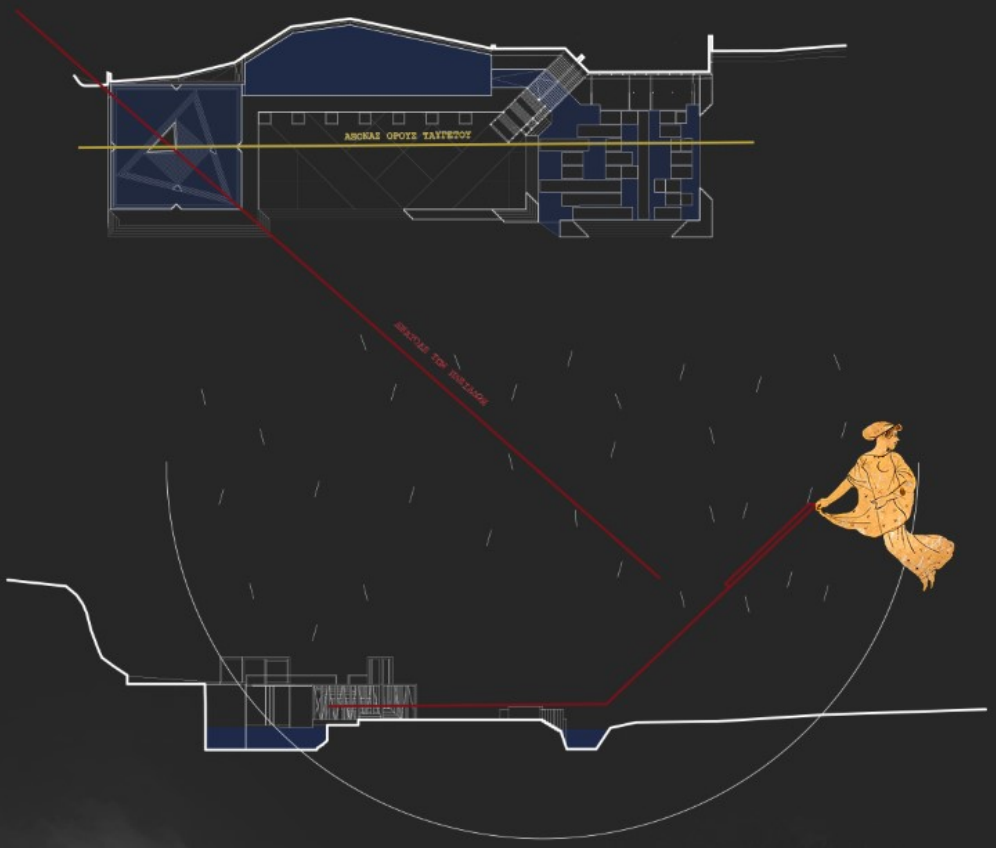
2. Το Άστυ

3. Η Γη

4. Η Κάθαρσις

5. Η Μνήμη

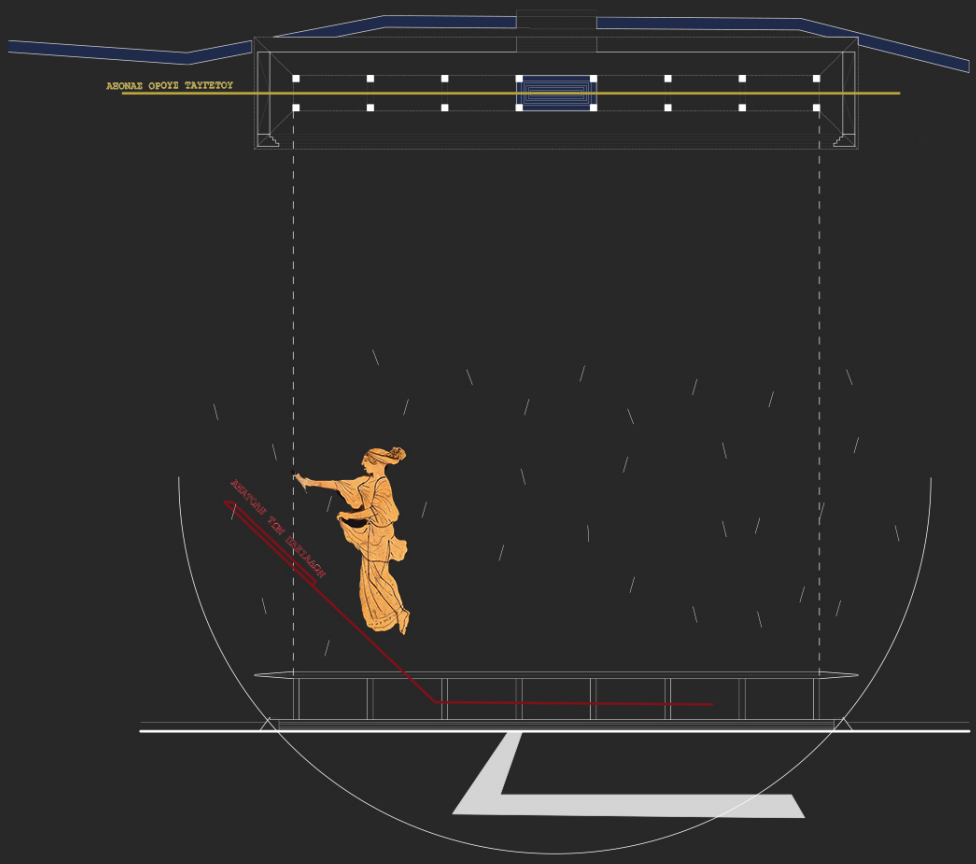
6. Το Ύδωρ

ΑΞΟΝΑΣ ΟΡΟΥΣ ΤΑΥΓΕΤΟΥ
ΑΚΤΙΝΕΣ ΤΟΥ ΗΛΙΟΥΔΑΣ

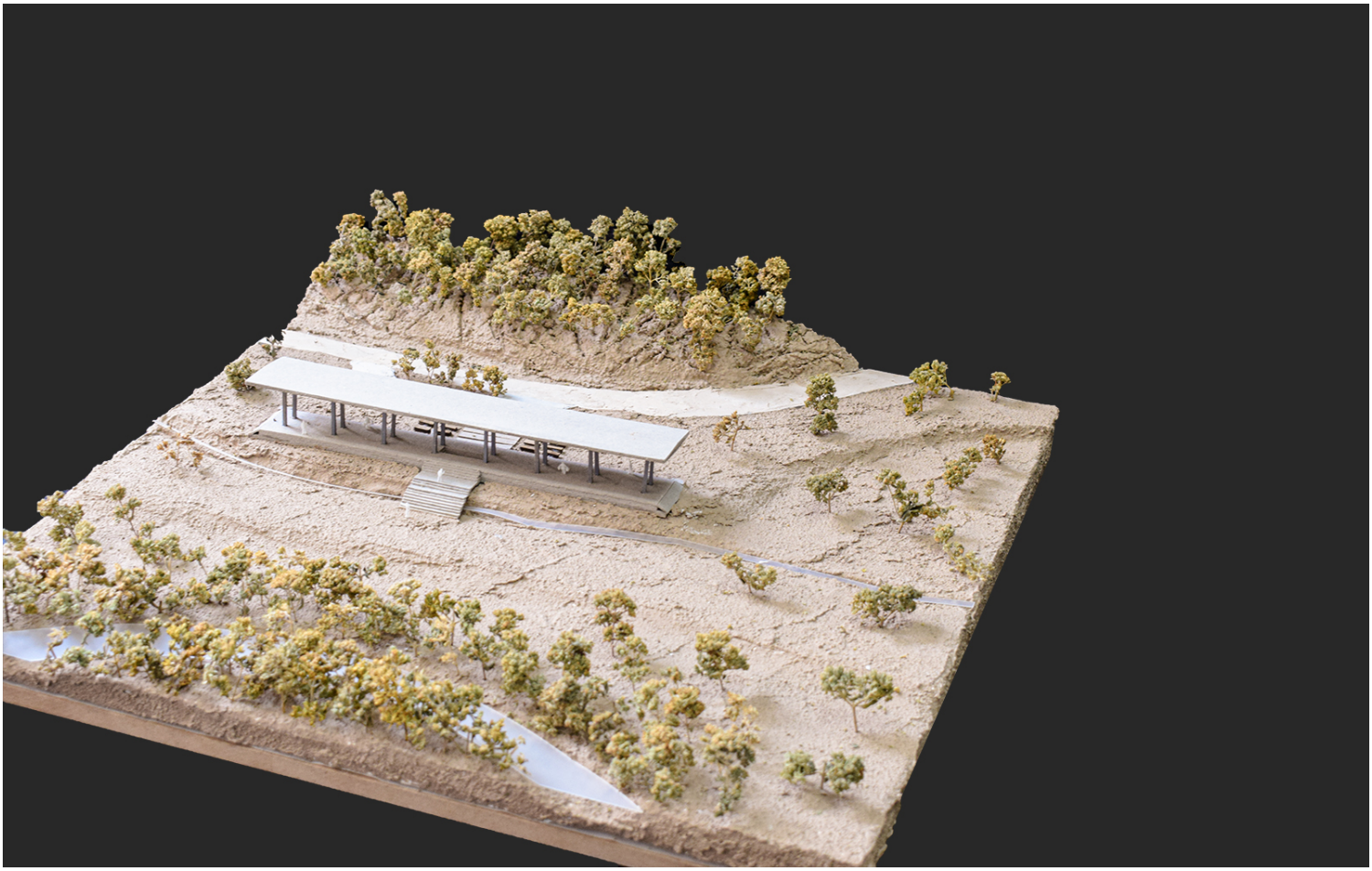

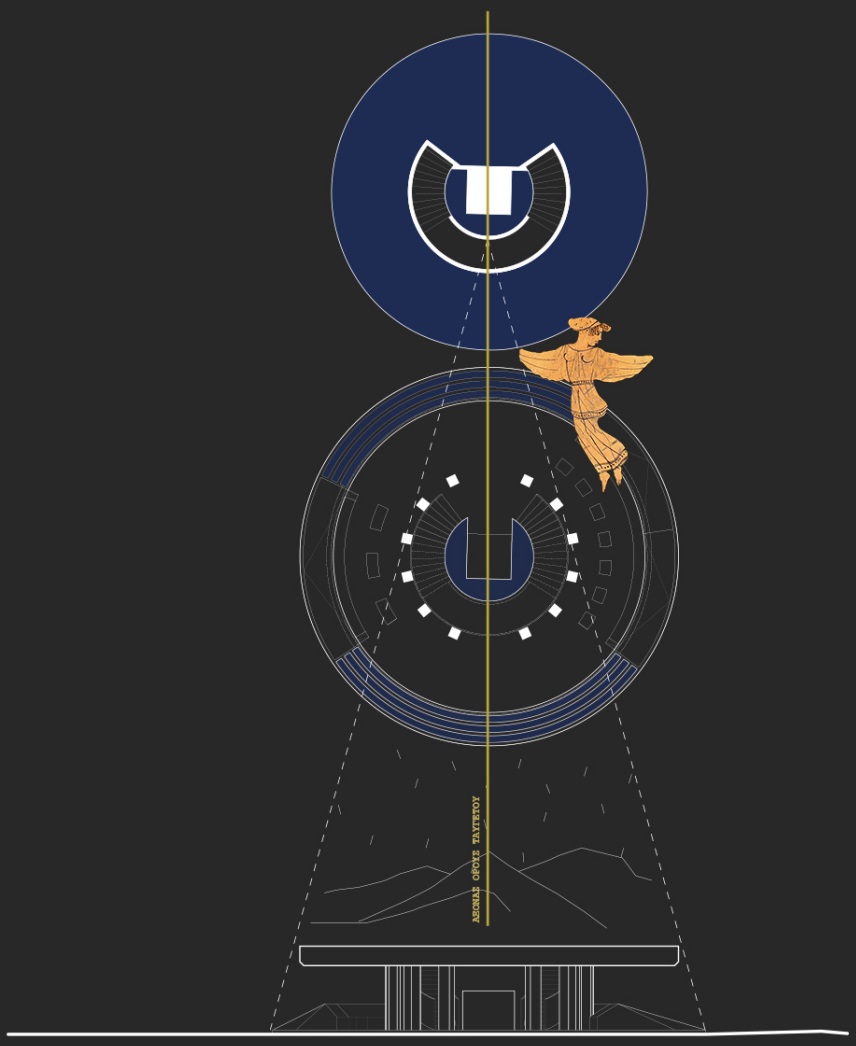
The interventions are structured in order from the most intense man-made intervention to the least, where nature dominates. Moving successively through them, while the altitude of the terrain decreases, the tendency to elevation is created by the views where they are located at each stop as the traveller approaches Mount Taygetos. Throughout the route, the course is set by the water flow as the path is surrounded by rich flora.

ΑΞΟΝΑΣ ΟΡΟΥΣ ΤΑΥΓΕΤΟΥ
ΑΞΟΝΑΣ ΤΟΥ ΣΕΛΗΝΙΑΚΟΥ

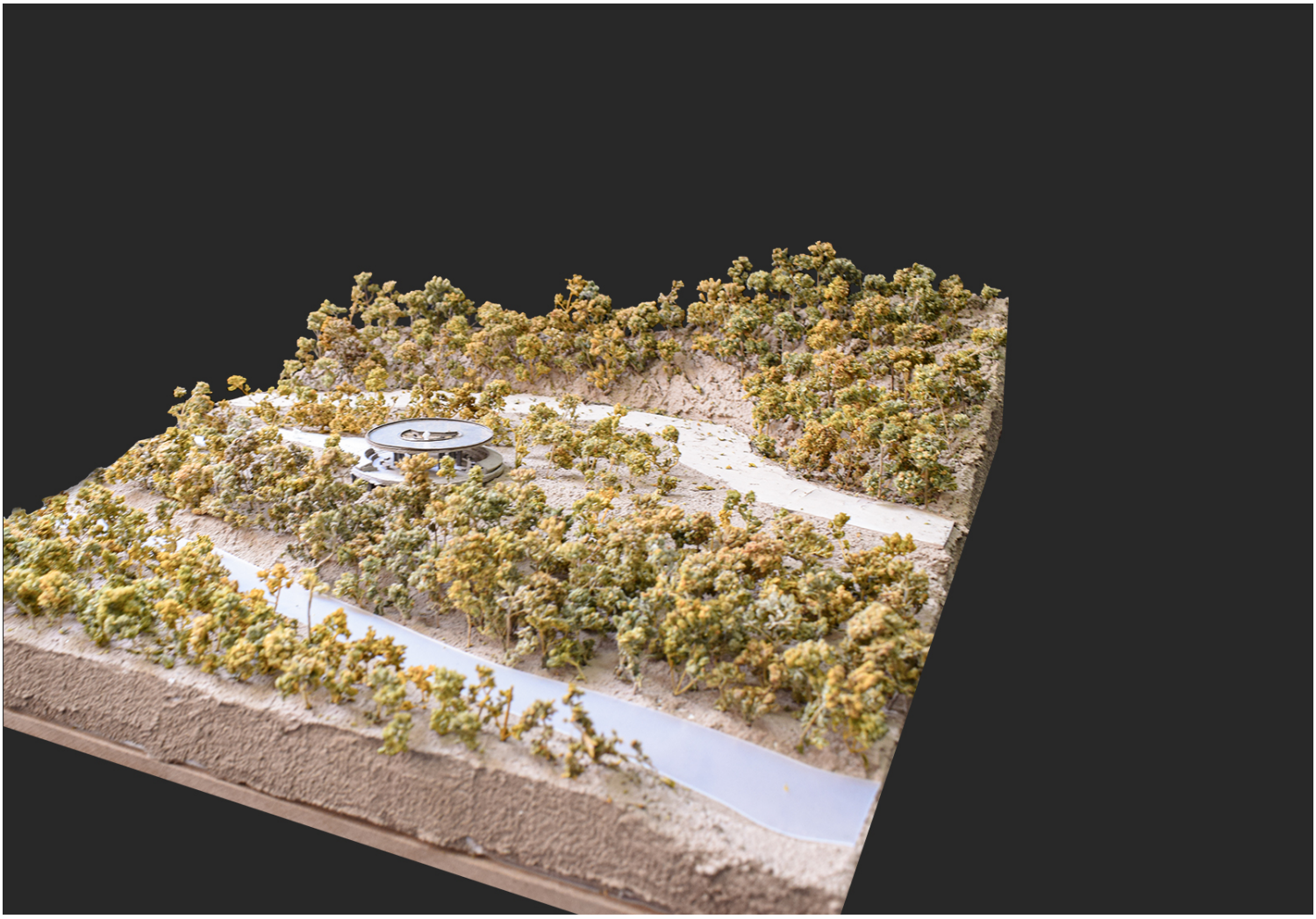

The geometric design choices of the interventions are characterized by the drawing of two main axes. The first is that of the Taygetos, whose direction is aimed at the point of the Pentadactyl, while the second is that of the Pleiades, whose direction is aimed at the position of the rising of the Pleiades constellation at the beginning of the month of May, the month of Maia.

ΑΞΟΝΑΣ ΟΡΟΥΣ ΤΑΥΓΕΤΟΥ

In conclusion, this work is a narrative in which, just as the Pleiades foreshadow the beginning of Winter, so a space lost in time is revealed, a history invisible, which, despite its lost narrative, has been going on for thousands of years and will end when the Pleiades set, foreshadowing Winter.

The Pleiades lead the traveller into a history lost in space and time, revealing an initiation ritual, starting from the Fall and ending in the space of perpetual flow.